

Evidens for apotekspraksis

Nyt fra forskning i apotekspraksis om seponering af medicin, tværprofessionelt samarbejde, rådgivning og sundhedsydelse

Af Bjarke Abrahamsen, Rikke Nørgaard Hansen, Bettina Friese, Charlotte Rossing

Forskning i apotekspraksis udvikler sig hele tiden. I denne artikel bringer vi et sammendrag af studier, der er relevante for apotekspraksis, som blev præsenteret på en konference om Pharmacy Practice Research under FIP. Temaerne er seponering af medicin, tværprofessionelt samarbejde, rådgivning og sundhedsydelse på apoteket. Hvor muligt er der angivet et link ved hvert sammendrag, så du kan læse mere.

Seponering af medicin

Kender læger og farmaceuter til seponering?

En kroatisk forskergruppe har undersøgt, hvilken viden om og opmærksomhed på seponering læger og farmaceuter i primærsektoren har. Data blev indsamlet ved brug af et online spørgeskema med fokus på de adspurgtes viden, villighed og selvsikkerhed i forhold til at foreslå seponering, samt deres holdninger til og opmærksomhed på seponering. Resultaterne, der er baseret på 200 besvarelser, viste, at læger og farmaceuter gerne vil foreslå seponering, men at de kan mangle parathed.

Resultaterne viste også, at farmaceuterne havde større opmærksomhed på og viden om seponering end lægerne. Sammenlignet med

læger havde farmaceuter et bredere perspektiv på seponering og anså, at det fx dækker over nedtrapning, reduktion af dosis samt ændring af medicineringen til et sikrere alternativ. Konklusionen på studiet er, at læger og farmaceuter kender til seponering, men kan mangle parathed til at intervenere.

Afprøvning af seponeringsydelse til ældre borgere

Fem apoteker i Holland har afprøvet en seponeringsydelse, som tager udgangspunkt i en medicingennemgang med dialog med patienten. Inkluderede patienter var ældre over 75 år, som får deres medicin dosisdispenseret. Apoteksfarmaceuterne modtog træning i levering af medicingennemgang og fik samtidig en værktøjskasse med redskaber til medicingennemgang og seponering, fx guidelines, udtrapningsskemaer og patientinformation. 22 patienter modtog ydelsen, som resulterede i mindst én anbefaling om seponering hos 20 patienter, hvoraf 75 % blev implementeret.

Farmaceuternes evaluering af træningen og værktøjsskassen var positiv, ligesom patienterne var tilfredse med informationen om seponering. Forskerne konkluderer, at studiet viser, at en seponeringsydelse med udgangspunkt i en medicingennemgang leveret af apoteket har potentiale til at reducere uhensigtsmæssig brug af medicin hos patienter med polyfarmaci, som får dosisdispenseret deres medicin.

[Læs mere her](#)

Evidens for apotekspraksis

Nyt fra forskning i apotekspraksis om seponering af medicin, tværprofessionelt samarbejde, rådgivning og sundhedsydelse

Seponering i samarbejde mellem apotek og lægepraksis

I et dansk studie blev det undersøgt, hvordan apoteksansatte farmaceuter i samarbejde med lokale praktiserende læger kan bidrage til seponering, hvis medicinen er uhensigtsmæssig. Undersøgelsen bestod af to dele.

Den ene var en litteraturgennemgang, der skulle belyse farmaceuters roller og opgaver i de forskellige faser i processen for seponering. Litteraturgennemgangen viste, at farmaceuter kan bidrage i alle dele af processen: Identificering af uhensigtsmæssig behandling, vurdering og prioritering af medicin, der kan seponeres, initiering af seponering af medicin, monitorering og støtte til patienten og et kompetenceløft til andre sundhedsprofessionelle om emnet.

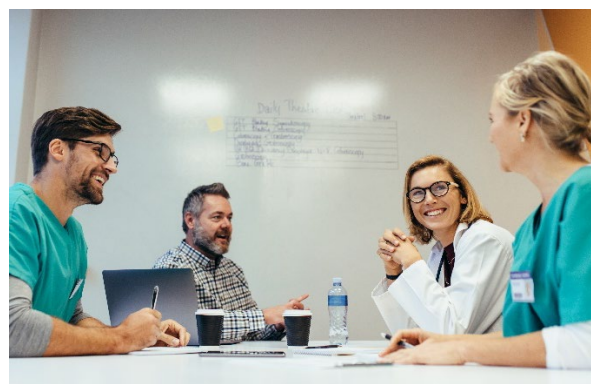
Undersøgelsens anden del var en pilotundersøgelse, hvor et apotek og en lægepraksis sammen udviklede og afprøvede en seponeringsydelse for PPI. Både apotek og lægepraksis medvirkede i rekrutteringen af patienter til seponeringsydelsen. I alle tilfælde godkendte lægen seponeringen og var generelt orienteret om forløbet via korrespondancemeddelelser. Farmaceuten på apoteket varetog samtaler med patienterne – både en indledende samtale og opfølgningssamtaler efter to og fire uger.

Af de i alt 17 patienter, der indgik i studiet, opnåede 16 enten at stoppe helt med medicinen eller reducere dosis. Interviews med både apotek og lægepraksis under evalueringen viste, at begge parter var tilfredse med samarbejdet og opgavefordelingen, og at de kunne se en værdi for patienten. Undersøgelsen viste dermed, at det er muligt for en lægepraksis og et apotek at samarbejde succesfuldt om en seponeringsydelse.

Læs mere i to artikler i Best Practice om delstudierne:

[Seponering af medicin – et samarbejde mellem apotek og lægehus](#)

[Farmaceutens rolle og opgaver ved seponering af medicin – et scoping-review](#)

Tværprofessionelt samarbejde

Smertebehandling når der er langt til lægen

I et af de tyndt befolkede områder i Canada har en smerteklinik vendt den traditionelle tilgang til tværfaglig smertebehandling på hovedet. I stedet for, at det er lægen, som står for indsamling af patientdata og undersøgelse og fungerer som kontaktperson til andre sundhedsprofessionelle, er det på denne smerteklinik et tværfagligt team, bestående af farmaceuter, fysioterapeuter, læger og socialrådgivere, der står for dette. Med en stor mangel på læger betyder det, at langt flere patienter kan få deres smerter og smertebehandling vurderet og tilpasset.

Det har givet stor tilfredshed hos patienterne. Baseret på evaluering fra 103 patienter, ved brug af et retrospektivt spørgeskema, svarede 96,2 %, at de var meget tilfredse eller tilfredse med servicen. 61,5 % svarede, at deres overordnede helbred var blevet meget forbedret eller forbedret efter forløbet på smerteklinikken. Scoren for alvorligheden af deres generelle sygdomsopfattelse blev forbedret fra 4,1 (moderat) til 3,4 (mildt) på en skala fra 1-5. Blandt de deltagende læger svarede 100 % i en spørgeskemaundersøgelse, at de ville anbefale smerteklinikken til andre fagfæller. Desuden svarede 52,4 % af lægerne, at de var mere trygge ved at ordinere opioider, når deres patienter havde været på smerteklinikken, og 71,4 % følte sig mere sikre i behandling af patienter med kroniske smerter. Resultaterne fra patientundersøgelsen viste desuden, at patienter på opioider fik deres gennemsnitlige dosis reduceret med 14,2 %.

[Læs mere her](#)

Evidens for apotekspraksis

Nyt fra forskning i apotekspraksis om seponering af medicin, tværprofessionelt samarbejde, rådgivning og sundhedsydelse

Afdækning af hjemmesygeplejerskers holdning til samarbejdet med apoteket omkring dispensering

I Belgien anvender man doseringsæsker for at forbedre medicinsikkerheden. Både apotek og hjemmesygeplejersker dispenserer medicin i doseringsæsker. Forskerne ønskede med dette studie at afdække hjemmesygeplejerskernes holdning til at samarbejde med apoteket om dispensering. Besvarelser fra et spørgeskema sendt til deltagerne viste, at 58,5 % af hjemmesygeplejerskerne fandt samarbejdet med apoteket brugbart, bl.a. fordi de oplevede, at apoteket har stor viden om lægemidler. Omvendt var 32,7 % af hjemmesygeplejerskerne imod samarbejdet med apoteket, fordi de mente, at samarbejdet skulle være med patientens læge. Studiet konkluderer, at der er fordele ved, at hjemmesygeplejersker og apotek samarbejder om dispensering af patienters medicin.

[Læs mere her](#)

Nye sundhedsydelser på apoteket

En kuvert som værktøj til at sikre kommunikationen ved sektorovergang

I Belgien kan kommunikationen om patienten ved sektorovergang være svær, da hospital og apotek ikke deler oplysninger elektronisk. Forskerne bag dette projekt har afprøvet et værktøj, hvor hospitalet giver patienten en kuvert med til apoteket. Kuverten indeholder alle de oplysninger, som apoteket skal bruge for at støtte patienten og levere den medicinske behandling. Projektet inkluderede patienter, der skulle starte oral behandling mod cancer. Apoteket blev bedt om at

svare på et online spørgeskema for de patienter, som kom med en kuvert til apoteket.

Resultaterne viste, at 25 patienter havde en kuvert med til apoteket, og for 16 af dem var spørgeskemaet besvaret. Besvarelserne viste, at apoteket havde afholdt en opfølgende samtale med patienten, hvor de gennemgik en lang række aspekter af behandlingen, herunder rådgivning om medicinen og hvordan den skulle tages. Projektet er fortsat i gang. De foreløbige resultater tyder på, at kuverten er et værdifuldt og effektivt redskab til at forbedre kommunikationen mellem hospital og apotek i forhold til patientens behandling, og at apoteket får bedre mulighed for at give patienten støtte og vejledning i forhold til deres behandling.

[Læs mere her](#)

Udvikling og implementering af en apoteksydelse, der skal reducere risiko for fald

I Holland har forskere udviklet og implementeret en apoteksydelse, der skal forebygge fald og derved reducere konsekvenser af fald, såsom frakturer og hospitalsindlæggelse. Inden ydelsen blev sat i gang, fik de deltagende apoteker et kompetenceløft. Ydelsen bestod af en samtale med patienten, en screening af patienten i forhold til risiko for fald, en scoring af patientens angst for fald samt en medicingennemgang. På baggrund af dette udarbejdede apoteket anbefalinger til forebyggelse af fald til den praktiserende læge. Ydelsen blev tilbudt til ældre over 70 år, som anvendte fem eller flere lægemidler, og hvor mindst ét lægemiddel kunne give risiko for fald, fx opioider eller hypnotika.

Implementeringen af ydelsen blev målt ved at registrere data for antal anbefalinger, herunder henvisninger til lægen, ændringer i medicinen, ændringer i risikoen for fald samt ændringer i patientens angst for at falde. Barrierer og facilitatorer for implementering af ydelsen blev afdækket ved brug af kvalitative interviews med både apoteksansatte og patienter. Resultaterne viste, at ni apoteker gennemførte 91 ydelser, som resulterede i 32 anbefalinger for medicinen. Patienterne var glade for at modtage en medicingennemgang og for den ekstra opmærksomhed, hvilket var med til at mindske deres bekymring for at falde.

Evidens for apotekspraksis

Nyt fra forskning i apotekspraksis om seponering af medicin, tværprofessionelt samarbejde, rådgivning og sundhedsydelse

Patienterne accepterede 33 % af anbefalingerne for ændringer i deres medicin og var generelt ikke motiverede for at gøre noget anderledes i deres livsstil. Blandt barriererne for implementering af ydelsen oplevede apoteket for lidt tid, for lidt personale og begrænsninger i samarbejdet med andre sundhedsprofessionelle. Omvendt faciliterede det implementeringen at modtage kompetenceløft, samarbejde med patienten og det at deltage i et projekt.

[Læs mere her](#)

Apoteket screener, behandler, monitorerer og følger op på hepatitis C

Et projekt med 11 apoteker i regionen Alberta i Canada har øget muligheden for, at patienter med hepatitis C bliver identificeret og behandlet. Apotekerne brugte en antistoftest tilsat en dråbe blod til at identificere patienter med hepatitis C. Hvis antistoftesten var positiv for infektion for hepatitis C, kunne apoteket både ordinere behandling og løbende følge op på behandlingen med patienten. Efter 12 uger blev patienten testet på apoteket igen for at undersøge, om behandlingen havde virket.

Evalueringen viste, at 8516 patienter var blevet screenet, hvoraf 1363 havde hepatitis C og fik tilbudt behandling. 435 gennemførte behandlingen, og 413 blev bekræftet kureret. Projektet kører fortsat, og status i juni 2022 var, at yderligere syv apoteker gerne ville deltage.

[Læs mere her](#)

Rådgivning på apoteket

Rådgivning om egenomsorg – hvad er apotekets barrierer og facilitatorer?

I Holland findes der guidelines for rådgivning om egenomsorg. Der sker en løbende opdatering af guidelines, men der mangler studier, der afdækker, hvordan guidelines er implementeret på apoteket. Dette projekt handler derfor om evaluering af de apoteksansattes barrierer og facilitatorer for rådgivning om egenomsorg, inkl. brugen af guidelines.

I alt 25 apoteksansatte blev interviewet, og resultaterne viste, at de vigtigste facilitatorer var kommunikation og viden om guidelines for egenomsorg. Andre facilitatorer var træning og muligheden for at kunne tale med patienten i et konsultationsrum. Blandt barriererne var en stor arbejdsbyrde, fortravlede kunder og sproglige udfordringer, og desuden mente mange af de adspurgte, at de praktiserende læger ikke var klar over, at der fandtes guidelines for egenomsorg på apoteket.

Studiet konkluderer, at apoteket skal være opmærksomme på at træne rådgivning om egenomsorg og de nævnte identificerede facilitatorer for at forbedre kvaliteten af rådgivning om egenomsorg til patienter.

[Læs mere her](#)

Evidens for apotekspraksis

Nyt fra forskning i apotekspraksis om seponering af medicin, tværprofessionelt samarbejde, rådgivning og sundhedsydelser

Brugen af rådgivning ved mindre alvorlige lidelser

Rådgivning i forhold til mindre alvorlige lidelser, fx hovedpine, insektbid og forstoppelse, og forespørgsler på håndkøbsmedicin forekommer ofte på spanske apoteker, og mange apoteker håndterer disse situationer ud fra egne kriterier. For at kunne levere en standardiseret rådgivning på alle apoteker er det nødvendigt med ensartede procedurer og henvisningskriterier aftalt mellem apoteker og læger.

I et spansk studie blev der udviklet en intervention, som indeholdt protokoller med henvisningskriterier for 31 symptomer samt en procedure for arbejdsgange omkring ydelsen. Arbejdsgangene blev baseret på evidens, og henvisningskriterierne var aftalt mellem apoteker og de praktiserende lægers organisation. Ydelsen blev evalueret efter 15 måneder for brugen af procedurer og de aftalte henvisningskriterier. Resultaterne viste, at størstedelen af de henviste patienter opfyldte mindst ét henvisningskriterie. Ydermere viste resultaterne, at højrisikopatienter med symptomer, der ikke hører til mindre alvorlige lidelser, fortsat kan identificeres af apoteksfarmaceuter og henvises til en læge for at blive vurderet og diagnosticeret. Hos patienter med mindre alvorlige lidelser styrkede ydelsen identificeringen af alarmsignaler for symptomer, der kræver henvisning til lægen. Således kan apoteket være med til at triagere patienterne til den rette behandling og henvise patienter til fx lægen.

Hvordan virker træning i mentalisering for ansatte på hollandske apoteker?

Den danskudviklede mentaliseringsuddannelse, Stil skarpt på rådgivning – forstå kunden og dig selv gennem mentalisering, er blevet oversat og testet i en tilpasset udgave til hollandske apoteksansatte. Hollandske forskere har undersøgt effekten af uddannelsen i forhold til, om apoteksansatte er bedre i stand til at skabe en relation og forholde sig til patienters behov og bekymringer ved at bruge medicin.

Data bestod af videooptagelser af ekspeditioner på apoteket, som var foretaget både før og efter deltagelse i uddannelsen. I alt bidrog 22 apoteksansatte med 84 optagelser, hvoraf 50 var fra før uddannelsen og 34 var optaget efterfølgende. Resultaterne viser, at patienterne, efter at apoteksansatte havde taget uddannelsen, udtrykte flere bekymringer, og at apoteksansatte blev bedre til at genkende patienternes behov og bekymringer. Overordnet kan det konkluderes, at de apoteksansatte efter uddannelsen er blevet bedre til at skabe en patient-centreret kommunikation på apoteket.

[Læs mere her](#)

Indikatorer for kvaliteten af apotekets rådgivning

Hvordan ved man, at den rådgivning, apoteket leverer, også er den rette for kunden – og kan det måles? I Norge har man, som del af et større projekt, afholdt fokusgruppeinterviews med både apotekets kunder og apotekets ansatte. Interviewene omhandlede, hvad de hver især syntes udgjorde god kvalitet i mødet på apoteket. Resultaterne viste fire hovedtemaer: Gode kommunikationsevner og relationer til apotekets ansatte, rådgivning tilpasset den enkelte, tilfredshed hos kunden med apotekets viden og lokationen af apoteket samt et tema om arbejdsmiljøet på apoteket.

Næste skridt i studiet er, at temaerne bliver opstillet som kvantitative indikatorer og suppleret med kvalitetsindikatorer fra litteraturen. De vigtigste indikatorer for kvalitet skal identificeres gennem en Delphi-proces, som er en udvælgelsesproces, hvor en gruppe eksperter giver deres mening til kende om i dette tilfælde kvalitetsindikatorsettet. Igennem en struktureret proces nås frem til de vigtigste kvalitetsindikatorer for apotekets rådgivning.

[Læs mere her](#)